

DEMƏLİYİK Kİ...

Özbəkistanda Azərbaycan Mədəniyyəti və Ədəbiyyatı Gününi keçiriləcəyini hələ 2 ay öncə Daşkənddəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin müdiri Samir Abbasov bildirmişdi və bu xüsusda qarşılıqlı işlər, səfir hazırlıqları həmin vaxtdan görülməkdə idi. Ölkəmizi təmsil edəcək sənətkarlar isə dəqiq və zövqlü seçilmiş idi. Əməkdar artistlər Bəyimxanım Vəliyeva və Ehtiram Hüseynov. Müasir muğam sənətimizin mahir ifaçıları, dinləyicilərə daim zövq aşılamağı bacaran, sənəti əsl sənət hörmətində təqdim etməyi özünə yarıdıcılıq məqsədi seçmiş bu iki dəyərli sənətkarlarla yol yoldaşı olmaq, onların mədəniyyətimizi hansı hörmətdə təqdim etməsinə şahidlik etmək, əlbəttə ki, maraqlı idi. Qısa müddət ərzində hazırlıqlar, yeni musiqilərin yazılması, özbək dilində mahnıların hazırlanması və oradakı auditoriyanın zövqünə nəzərə alaraq seçilən mahnılar olduqca gərgin bir iş prosesindən xəbər verirdi. Həmin prosesə yaxından izləyən, sənətkarlarımızla bu işlərdə ünsiyyətdə olan biri kimi deyə bilərəm ki, bütün hazırlıqlar həm də bizi gözələn "Böyük gün"ün müjdəçisi idi. Bilirsiniz kimi, ölkəmizin təbliği istiqamətində Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzi gərəklili və millətəlav işlər görür və həmin işlərin siyahısını yazmağa

"dəryalar mürəkkəb qamışlar qələm" olsa çatmaz. Hər səfərimdə adı çəkilən mərkəzə gedəndə bütün işçiləri tələskən, heyecanlı görəndə, gərgin qaçaq haqovlarına fikir verəndə başa düşürəm ki, başda mərkəzin direktoru olmaqla əməkdaşların əksəri daim mədəniyyətimiz və ədəbiyyatımız üçün səfərbərdirlər, bütün gücləri ilə çalışırlar, xalqımızı, millətimizi, dövlətimizi Özbəkistanda görəncə təbliğ edirlər.

konserthəqqində söhbətləşir, əhatəli planlarımızı müzakirə edirdik. Söhbət yolumuzu "qısaldı", bir də gördük hava limanına enişlə bağlı "xəbərdarlıq" oxunur. Hava gözəl idi, - Daşkənd bizi "qaşqabaqlı" qarşılamamışdı. Hava Limanında bizi mərkəzin direktoru və əməkdaşları qarşıladılar, diplomatik nümayəndələrin köməyi ilə asanca pasport yoxlanışından keçib "Özbəkistan" otelində yerləşdik. Bir-iki saat dinlə

çələndən sonra, nahar edib üz tutduq Sirdərya vilayətinin mərkəzi Gülüstən şəhərinə

Sirdəryaya gedən yolların nahar marlığı bizi yorsa da, təbiətinin, havasının gözəlliyi, insanların istiqanlılığı, təbiiyyəti, həyatın qaynarlığı hər cür naharətliyi gözərdi etməyə bas etdi. Gülüstən şəhəri olduqca heyvətəmiz, yaşıllıqlarla zəngin, gözəl parkları, geniş prospektləri, gözoxşayan binaları ilə seçilən bir yerdir. Xüsusən isə şəhərdəki teatr binalarının quruluşu çox diqqətçəkən idi. Gəlib gördük ki, artıq Gülüstən şəhərindəki Nəvai adına mərkəzi parkda "Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatı günləri"nin açılışına xeyli sayda yerli əhali toplanıb və həsrətlə tədbirlərin başlanacağı vaxtı gözləyirlər. Təşkil edilən sərgilərə onlara konsert başlanacağına qədərki vaxtı səmərəli keçirməyə kömək edirdi. Belə ki, parkda "Azərbaycan, sənətin mənim ülvüyyətim" adlı sərgi təqdim olunmuşdu. Sərgidə milli mədəniyyətimiz, habelə ölkəmizin əldə etdiyi nailiyyətlər, dövlətçiliyimizlə bağlı nəşrlər, xalqlar, süvenirlər, milli geyim nümayiş etdirilirdi. Tədbirdə şəhər rəhbərliyi, vilayət ictimaiyyətinin nümayəndələri, ziyalılar, təhsil və mədəniyyət işçiləri, yerli azərbaycanlılar, jurnalistlər iştirak edirdilər.

Bu yerdə qeyd edim ki, vilayətdə həm də çoxlu sayda azərbaycanlı yaşayırlar. Bundan başqa, ayrılı

yətlərini tamaşaçıların diqqətinə çatdırırdı. Samir müəllim nitqini belə yekunlaşdırırdı ki, Azərbaycan və Özbəkistan dost ölkələrdirlər, xalqlarımız daim yaxın olublar, müstəqillik əldə etdikdən sonra isə ulu öndər Heydər Əliyevin, Cənab Prezident İlham Əliyevin xidmətləri sayəsində bu dostluq daha da möhkəmlənib.

TÜRKÜN GƏLİŞİ

edirdi. Bəyimxanım Vəliyeva "Şirin çiçək" və "Yar-yar"la, Ehtiram Hüseynov isə "Maral qaçar", "Ay qız sənə ailəm"lə ifalarına davam etdilər, sonra səhnəyə yenə "Azərbaycan qızları" rəqs qrupu çıxdı və "Tello"nu oynadılar. Konsert xanəndələrin "Vətənim" dueti və aramsız alqışların müşayiəti ilə sona çatdı. Tədbirin sonunda Sirdərya vilayət hakimiyyəti adından azərbaycanlı qonaq

rixi abidələri ziyarət edək. Beləcə səhər saat 00:06-da Daşkənd Beynəlxalq Hava Limanında olduq və daxili rəslə Səmərqəndə yola düşdük. Səmərqəndə hava təmiz, amma tutqun idi, bizi sonradan haqlayacaq yağış öz nəfəsinə öncədən hiss etdirirdi. Vaxtımız dar, planlarımız geniş idi, amma bir gün ərzində bütün əsas abidələri ziyarət etməyə özümlü qadir hiss edirdik. Bəlkə də, Səmərqəndə səfir etmiş kimlərsə təəccüblü görünəcək, amma bir gün içərisində bu abidələri ziyarət elədik: Səhih əl-Buxari ziyarətgahında, Əmir Teymurun uyuduğu Gur-əmir mavzoleyində, Şahzadə memarlıq kompleksində, Ulubəy rəsədxanasında, Bibixanım saray-məscid kompleksində, Registanda (qum meydanı, qum ölkəsi adlanan meydanı üç mədrəsədən - Ulubəy mədrəsəsi (XV əsr), Şir-Dor mədrəsəsi (XVII əsr) və Tilla-Kar mədrəsəsi (XVII əsr) ibarətdir), Dənial peyğəmbər ziyarətgahında (Məzərin uzunluğu 18 metrdir. Məzərin bu uzunluqda olmasının səbəbi cənabın hissələrinin bir-birinə yaxın məsafədə ayrı-ayrı yerlərə basdırılmasıdır) oldu.

Dayanmadan, bir-birimizə xoş əhval-ruhiyyə bəxş edərək, şirin və mahiyyətli söhbətlərin, yerində işlənen zarafatların "müşayiəti ilə" gün boyunca diz qatlamadan bütün əsas abidələri ziyarət etdik. Səhər saat 10:00-dan başlayan səfərimiz axşamüstü 19:00-a qədər davam etdi. Gün boyunca abidələri ziyarət edə-də faniliyin nəfəsini, gəldi-gədərlə

ədəbiyyatı günləri" tədbirlərində rəhbərlik etdiyi ali məktəbin də iştirak etməsindən məmnun olduğunu qeyd etdi. Rektor diqqətə çatdırdı ki, dünyada Özbəkistan və Azərbaycan kimi bir-birinə yaxın olan az xalq var. O, bu münasibətlərin həm orta əsrlərdə, həm Sovet dövründə, həm də ölkələrimiz istiqaliliyyətdə əldə etdikdən sonra uğurla davam etdiyini söyləyərək, Azərbaycanın zəngin mədəniyyətinin öyrənilməyə layiq olduğunu dedi. Rektor 2017-ci ildə Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi ilə imzalanan memorandumun uğurla icra olunduğunu, artıq Azərbaycan sənətkarlarının iştirakı ilə universitetlərdə iki dostluq konsertinin keçirildiyini, universitetdə Qara Qarayev adına Azərbaycan Mədəniyyəti və İncəsənəti Mərkəzinin yaradıldığını qeyd edib, dostluq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində xidmətlərinə görə

Vəliyeva idi və onlar bir-birindən gözəl mahnılarla tamaşaçıların qəlbinə fəth edirdilər. Qeyd edim ki, tədbir tamaşaçıların alqışları ilə və böyük anlaşıqla keçdi.

Sonda Azərbaycan sənətkarları Fəxri Fərmanlara layiq görüldülər.

BİZƏ NƏ QALDI?

Salonda dahi Üzeyir bəyin "Koroğlu"su səstədikcə, cəngi rutilu bu musiqini özbəklərin arasında dinlədikcə öz-özünə düşünürdüm: Hamıya aid olmaq, əbədi olmaq budur. Dəhlik özüne əbədi ehtiyac yaratmaqdır. Adı adamlara, sadə, sayə insanlara ancaq bu gün ehtiyac duyulur, dəhlik isə zamansızlıq hadisəsidir. Ehtiram bəyin, Bəyimxanım müəllimin bir-birindən gözəl ifaları, yapışıqlı səsləri, ən əsası Azərbaycan musiqisinin ecəzi bütün zalı çözdürmüşdü. Tələbələr xanəndələrə güllər hədiyyə edirdilər. Zalıın kənarında isə sən musiqilərin sədalər altında onlarla tələbə rəqs edirdi. Sıraetədi mədəniyyətimizi, təsiri musiqimizi dünyaya tanımaq, dövlətimizin adını hər istiqamətdə uca etmək şərrəli isdir və bu işdə az da olsa rolu olan adam səadətli və xoşbəxtirdi. Ölkəmizdə və dünyada keçirilən istənilən tədbirdə Azərbaycanın adını uca, təmsil olunduğu sahənin zirvəsində görmək böyük qürurdur. "Ən böyük vətənpərvərlik peşəkartıdır" deyirlər. Mədəniyyət və ədəbiyyat günlərini təşkil edən mərkəz və ölkəmizi

Türkün gəlişi, yaxud ülvüyyətim Azərbaycan

Özbəkistanda keçirilən Azərbaycan ədəbiyyatı və mədəniyyəti günlərindən reportaj

kitab sərgisi də fəaliyyət göstərirdi. Burada Azərbaycan dövlətçiliyinə, siyasi xadimlərinə, mədəniyyət və ədəbiyyatımıza aid dəyərli kitablar sərgilənirdi. Günəş yandırmaqda davam etsə də, gətirdikə kölgənin də "hakimiyyəti gücləndirdi" və bu da tamaşaçıların konserti rahat izləməsinə şərait yaradırdı. Axır ki, gözələnən an gəldi - tədbir başladı. Tədbir haqqında, onun mahiyyəti barədə, Azərbaycan mədəniyyəti haqqında danışan aparıcı sözü Sirdərya vilayət hakiminin müavini Otabek Abdüqaniyevə verdi. O, Azərbaycan mədəniyyətinə həsr olunan belə tədbirlərin əhəmiyyətindən danışıdı, vilayətdə digər millətlər kimi azərbaycanlıların da yaşadığını, onların bölgənin inkişafına öz töhfələrini verdiklərini qeyd etdi və hər iki xalqın mədəniyyətinin, adət-ənənələrinin bir-birinə çox yaxın olduğunu vurğuladı.

Sonra səhnəyə Mərkəzin direktoru Samir Abbasov dəvət olundu. Samir müəllim "Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatı günləri" haqqında əhatəli məlumat verib, xalqımızın yaratdığı zəngin mədəniyyəti, ədəbiyyat, onun bəzər sivilizasiyasına verdiyi töhfələrəndan danışıdı, o, Şərqdə ilk demokratik cümhuriyyət quran, ilk operanın əsasını qoyan, dünya sivilizasiyasına təkrarsız mədəniyyət, ədəbiyyat inciləri ixrac edən, muğam, aşiq sənəti kimi nadir musiqi sənəti yaradan, zəngin dəyər-lərə malik Azərbaycan xalqının naili-

Natiqlərin çıxışından sonra "Türkün gəlişi" adlı konsert başladı. "Türkün gəlişi" duetini Ehtiram Hüseynov və Bəyimxanım Vəliyeva ifa etdilər. Qeyd edim ki, bu mahnı şair, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sona Vəliyevanın eyni adı şeirinə bəstələnib. Müğənnilər elə oxuduqları ilk mahnıdanca - tamaşaçıları ələ almağı bacardılar. Tamaşaçıların böyük ekseriyyəti meydanda oxunan mahnının sədalər altında rəqs etməyə başladılar. Daha sonra Azərbaycan-Qarabağ geyimlərindən ibarət moda sərgisinin nümayişə başladı. Geyimləri biri-birindən gözəl özbək qızları geyinmişdilər. Hər bir geyim təqdim olunanda onun tarixi, hansı yaşda insanın geyinməsi, paltarın rənginin fəlsəfi izah olunurdu. Sərgi olduqca maraqla qarşılandı, sonra konsert proqramı yenidən davam etdi və B.Vəliyeva "Yollara yağış yağır" mahnısını oxudu. Xanım müğənni özbəkçə də bir mahnı - "Qara göz boy-boy" ifa etdi. Bu dəfə də meydan gürldü, tamaşaçılar onamaq üçün meydana axışdılar. Daha sonra Ehtiram Hüseynov "Qadan mən alım" və "Ceyranım gəl, gəl" ilə üzlərlə yol tapdı. Çoşğunluq eyni ahəngdə davam etdi. Sonra Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzinin "Azərbaycan qızları" adlı rəqs ansambli səhnəyə çıxdı və "Qafqaz rəqsi"ni oynadılar. Qızlar son anda papaqlarını çıxarıanda tamaşaçılar "şok yaşadılar", çünki o vaxta qədər hamı oynayanları oğlan zənn

lar təltif edildilər, onlara özbək milli geyimləri - çapan başışlandı. Tədbir boyunca bir sıra məqamlara fikir verirdim, onlardan biri parkdakı köşklərdən birinin üstünə yazılan bu sözlər idi: "Ədəbiyyat yaşadısı, millət yaşadı". Düşünürəm ki, eyni sözləri mədəniyyətin ekser sütun sahələrinə də aid etmək olar. S.Abbasovun çıxışından sonra ölkəmizə ünvanlanan alqış, B.Vəliyevanın, E.Hüseynovun oxuduğu mahnılara olan coşğun reaksiya, doğurdan da bir vətəndaş kimi insanı çox qürurlandırır. Düşünürsən ki, neçə-neçə insan bu gün bizi bir mədəniyyətin daşıyıcısı olan bir xalq kimi sevir. Azərbaycan musiqisi heçqəndə da siraətədi, təsiri, ürayayoltapan-dır, onu səs özalliyi, sənətkar nəfəsi ilə insanlara çatdıranda onda heçqəndə də, millətə, xalqa, mədəniyyətimizə gözələnəndə də artıq məhəbbət qazanmaq olur. Xanəndələrimizin musiqimizi, Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzinin mədəniyyətimiz və ədəbiyyatımıza bu hörmətdə, belə yüksək səviyyədə təqdim etməsi, elə bilirmə, oradakı hər bir azərbaycanlının sinəsini itfixar hissi ilə doldurdu, hər kəs yüksək fəxarət duyğuları ilə öyündü...

SƏMƏRQƏNDƏ YOL GÖRÜNDÜ

İkinci gün - 2 İyunda tədbirlər yox idi deyə istədik ki, dörd yol yoldaşı vaxtımızı səmərəli keçirək. Qərara gəldik ki, bir gün ərzində Səmərqənddəki ta-

yar diktesini, zamanın amansız geyimləri - çapan başışlandı. Tədbir boyunca bir sıra məqamlara fikir verirdim, onlardan biri parkdakı köşklərdən birinin üstünə yazılan bu sözlər idi: "Ədəbiyyat yaşadısı, millət yaşadı". Düşünürəm ki, eyni sözləri mədəniyyətin ekser sütun sahələrinə də aid etmək olar. S.Abbasovun çıxışından sonra ölkəmizə ünvanlanan alqış, B.Vəliyevanın, E.Hüseynovun oxuduğu mahnılara olan coşğun reaksiya, doğurdan da bir vətəndaş kimi insanı çox qürurlandırır. Düşünürsən ki, neçə-neçə insan bu gün bizi bir mədəniyyətin daşıyıcısı olan bir xalq kimi sevir. Azərbaycan musiqisi heçqəndə da siraətədi, təsiri, ürayayoltapan-dır, onu səs özalliyi, sənətkar nəfəsi ilə insanlara çatdıranda onda heçqəndə də, millətə, xalqa, mədəniyyətimizə gözələnəndə də artıq məhəbbət qazanmaq olur. Xanəndələrimizin musiqimizi, Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzinin mədəniyyətimiz və ədəbiyyatımıza bu hörmətdə, belə yüksək səviyyədə təqdim etməsi, elə bilirmə, oradakı hər bir azərbaycanlının sinəsini itfixar hissi ilə doldurdu, hər kəs yüksək fəxarət duyğuları ilə öyündü...

ÜLVÜYYƏTİM

Üçüncü günün əsas tədbiri Daşkənddəki Sənət və Mədəniyyət Universitetində saat 14:00-da başlayan "Azərbaycan, sənətin mənim ülvüyyətim" adlı tədbir, möhtəşəm konsert proqramı idi. Tədbirdə sözügedən ali təhsil ocağının rəhbərliyi, müəllim və tələbə heyəti, ölkənin elm, mədəniyyət xadimləri, Azərbaycan səfirliyinin və Mədəniyyət Mərkəzinin əməkdaşları, jurnalistlər iştirak edirdilər. Zal sənətsevərlərlə, musiqi sərrafı ilə dolu idi. Tədbiri giriş sözü ilə açan Özbəkistan Sənət və Mədəniyyət Universitetinin rektoru, professor İbrahim Yuldaşov "Azərbaycan mədəniyyəti və

Azərbaycan dövlətinə, Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinə öz təşəkkürünü bildirdi.

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru Samir Abbasov rəhbərlik etdiyi mərkəzin layihəsi ilə hər il qardaş ölkədə keçirilən "Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatı günləri" haqqında məlumat verərək, bu cür tədbirlərin xalqlarımızı bir-birinə yaxınlaşdırdığını vurğuladı. Samir müəllim Özbəkistanda Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatına böyük maraq və sevgi gördüyünü və bunun əsas səbəbinin xalqlarımızın bir-birinə ruhan yaxınlığı olduğunu qeyd etdi.

Konsert proqramında Özbəkistanın xalq çalğı aletləri ansambli "SOQDIANA" Azərbaycan musiqisinin inciləri, dünya şöhrətli bəstəkarlarımızın əsərlərini ifa etdilər. Özbəkistanın Əməkdar artisti, professor Firuzə Abduraximovanın bədii rəhbər olduğu konsert proqramında "Koroğlu uvertürası", "Qarabağ Azərbaycanın incisi" adlı əsərlər səsləndirildi.

Daha sonra "Azərbaycan, sənətin mənim ülvüyyətim" adlı möhtəşəm konsert proqramı başladı. Yəni də səhnədə Ehtiram Hüseynov və Bəyimxanım

təmsil edən hər kəs o deyimə haqlı olduğunu bir daha öz əməlləri ilə isbat edə...
SONRASI

Qeyd edim ki, Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatı günləri yalnız gündəliyini yazdığım tədbirlərlə başa çatmır. Hələ bu il yüz illiyini qeyd edən Özbəkistanın "Turan" kitabxana-informasiya mərkəzi ilə AMM arasında əməkdaşlığa dair Memorandumun imzalanması, kitabxanada "Azərbaycan" fondunun yaradılması, Özbəkistan Yazıçılar Birliyi ilə AMM-nin layihəsi ilə son 5 ildə Daşkənddə özbək dilində işıq üzün görəən kitabların Özbəkistanın elm, mədəniyyət, ədəbiyyat sahəsinin nüvəxəssislərinə, ictimaiyyət nümayəndələrinə təqdim olunması, Özbəkistan Yazıçılar Birliyində tanınmış Azərbaycan yazıçısı, türko-loq alim Yunus Oğuzun Aprel döyüşlərinə həsr etdiyi və özbək dilinə tərcümə olunmuş "Ovçu" romanının təqdimatı kimi silsilə tədbirlər də keçiriləcək.

Fərid Hüseyn